

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

23 Μαρτίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1359

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 481/67903

Πρόγραμμα Επιτήρησης του ιού του Πυρετού του Δυτικού Νείλου (ΠΔΝ) στα ιπποειδή, τα πτηνά και σε άλλα ζώα ευαίσθητα στον ιό, για το έτος 2022.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 1 του π.δ. 133/1992 «Επιβολή υγειονομικών και λοιπών μέτρων για την προστασία και εξυγίανση της Κτηνοτροφίας από λοιμώδη και παρασιτικά νοσήματα» (Α' 66).

2. Το π.δ. 44/2012 «Οροι υγειονομικού ελέγχου που διέπουν τη διακίνηση των ιπποειδών και τις εισαγωγές ιπποειδών προέλευσης τρίτων χωρών, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 2009/156/ΕΚ» (Α' 93).

3. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 429/2016 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016 σχετικά με τις μεταδοτικές νόσους των ζώων και για την τροποποίηση και την κατάργηση ορισμένων πράξεων στον τομέα της υγείας των ζώων («νόμος για την υγεία των ζώων»).

4. Τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2015/262 για τη θέσπιση κανόνων σύμφωνα με τις οδηγίες 90/427/ΕΟΚ και 2009/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τις μεθόδους αναγνώρισης των ιπποειδών.

5. Την υπ' αρ. 261463/11.9.2009 υπουργική απόφαση «Κοινοποίηση των ασθενειών των ζώων σε συμμόρφωση με την οδηγία 82/894/ΕΟΚ» (Β' 2006).

6. Τις διατάξεις του Κεφαλαίου 8.18 του Υγειονομικού Κώδικα Ζώων Ξηράς (Terrestrial Animal Health Code) του Διεθνούς Γραφείου Επιζωτιών (OIE-World Organisation for Animal Health).

7. Το π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών / Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α' 123).

8. Το π.δ. 68/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτριας Υπουργού και Υφυπουργών» (Α' 155).

9. Την υπ' αρ. 6310/9.9.2020 απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Συμείων Κεδίκογλου» (Β' 3374).

10. Το π.δ. 8/2022 «Διορισμός Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 19).

11. Τον ν. 4235/2014 «Διοικητικά μέτρα, διαδικασίες και κυρώσεις στην εφαρμογή της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας στους τομείς των τροφίμων, των ζωοτροφών και της υγείας και προστασίας των ζώων και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 32).

12. Την υπ' αρ. 394/59598/1.3.2021 απόφαση του Υπουργού και της Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Πρόγραμμα Επιτήρησης του ιού του Πυρετού του Δυτικού Νείλου στα ιπποειδή, τα πτηνά και σε άλλα ζώα ευαίσθητα στον ιό, για το έτος 2021» (Β' 862).

13. Το γεγονός ότι από την απόφαση αυτή δεν προκαλείται επιπρόσθετη δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού πέραν αυτής που αφορά την αγορά των απαραίτητων αντιδραστηρίων των εξετάσεων δειγμάτων για την εφαρμογή του προγράμματος και για το 2022 καλύπτεται από πιστώσεις του Ταμείου Γεωργίας και Κτηνοτροφίας (ΚΑΕ 1311).

14. Την από 9.3.2022 σχετική εισήγηση της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Διάρκεια - Σκοπός - Στόχοι

1. Εγκρίνεται η εφαρμογή του Προγράμματος επιτήρησης του ιού του Πυρετού του Δυτικού Νείλου (ΠΔΝ) στα ιπποειδή, στα άγρια πτηνά της χώρας και σε άλλα ευαίσθητα στον ιό του ΠΔΝ ζώα. Οι τεχνικές λεπτομέρειες εφαρμογής του Προγράμματος καθορίζονται στα Παραρτήματα Α, Β, Γ και Δ, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας.

2. Το Πρόγραμμα έχει ως σκοπό τη διερεύνηση, στα ιπποειδή, τα άγρια πτηνά και σε άλλα ευαίσθητα στον ιό του ΠΔΝ ζώα, της κυκλοφορίας του ιού του ΠΔΝ. Η εφαρμογή του Προγράμματος αποσκοπεί στον προσδιορισμό:

α) της πιθανής προέλευσης και των δεξαμενών (reservoirs) του ιού, ιδίως στα άγρια πτηνά,

β) των γεωγραφικών περιοχών της χώρας που αποτελούν περιοχές υψηλού κινδύνου, των περιοχών όπου το νόσημα είναι πιθανό να γίνει ενδημικό, λόγω διατήρησης του ιού σε γηγενείς πληθυσμούς άγριων πτηνών, και των περιοχών όπου συμβαίνει αφανής κυκλοφορία του ιού (παρουσία του ιού χωρίς κλινικά συμπτώματα σε ανθρώπους ή ζώα).

Αξιολογώντας τα αποτελέσματα της επιτήρησης, καθώς και κάθε άλλο διαθέσιμο σχετικό στοιχείο (π.χ. πληροφορίες εντομοεπιτήρησης), οι αρμόδιες αρχές για την επιτήρηση του ιού του ΠΔΝ, τόσο στον άνθρωπο όσο και στα ζώα, μπορούν να εκτιμήσουν τη γεωγραφική έκταση της επιδημίας και να προσαρμόσουν ανάλογα τα υφιστάμενα μέτρα ελέγχου επιτήρησης και πρόληψης της νόσου, για τη διασφάλιση της Δημόσιας Υγείας και της Υγείας των Ζώων.

3. Οι στόχοι του Προγράμματος είναι:

α) η Καταγραφή όλων των εκτροφών ιπποειδών της χώρας,

β) η Παθητική Επιτήρηση ιπποειδών, άγριων πτηνών και άλλων ευαίσθητων στον ιό του ΠΔΝ ζώων (άλλα πτηνά ευαίσθητα στον ιό του Πυρετού του Δυτικού Νείλου, κατοικίδια σαρκοφάγα) σύμφωνα με τα στοιχεία των Παραρτημάτων Β και Γ,

γ) η Ενεργητική Επιτήρηση του ιού του ΠΔΝ στα ιπποειδή και τα άγρια πτηνά, σύμφωνα με τα Παραρτήματα Β και Γ.

4. Η ισχύς του παρόντος Προγράμματος ξεκινά από την 1.1.2022.

Άρθρο 2 Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς του προγράμματος, ως ιπποειδή καθορίζονται όλα τα ζώα, κατοικίδια ή άγρια, που ανήκουν στο γένος *Equus* (ίπποι, όνοι και όλα τα υποειδή αυτών, συμπεριλαμβανομένης και της ζέβρας), καθώς και οι απόγονοι των μεταξύ τους διασταυρώσεων.

2. Με τον όρο εκτροφή ιπποειδών εννοούμε κάθε γεωργική μονάδα, μονάδα εκπαίδευσης, σταβλική εγκατάσταση και γενικά κάθε χώρο ή εγκατάσταση, στην οποία, συνήθως, εκτρέφονται ή διατηρούνται ιπποειδή, ανεξάρτητα από τον αριθμό αυτών και τη χρησιμότητά τους.

3. Επιπλέον, για τις ανάγκες της παρούσης, όταν μια εκτροφή ιπποειδών διατηρεί 5 ή περισσότερα ιπποειδή χαρακτηρίζεται ως οργανωμένη εκτροφή ιπποειδών.

4. Ως άγρια πτηνά νοούνται τα πτηνά όλων των ειδών που κυκλοφορούν ελεύθερα στο περιβάλλον και δε φυλάσσονται σε γεωργική ή άλλη εγκατάσταση, ούτε κρατούνται σε αιχμαλωσία. Ειδικά η ενεργητική επιτήρηση στα άγρια πτηνά για τον ΠΔΝ εστιάζει σε συγκεκριμένα είδη, που καταγράφονται στο Παράρτημα Γ της παρούσας.

5. Ως άλλα πτηνά ευαίσθητα στον ιό του ΠΔΝ, πλην των άγριων πτηνών, για τους σκοπούς της παρούσας, νοούνται τα πτηνά όλων των ειδών που φυλάσσονται σε εγκαταστάσεις διαφόρων τύπων (π.χ. πουλερικά), ή κρατούνται σε αιχμαλωσία (π.χ. ωδικά πτηνά) και σύμφωνα με τα ισχύοντα επιστημονικά δεδομένα είναι ευαίσθητα στον ιό του Πυρετού του Δυτικού Νείλου.

6. Επίσημοι κτηνίατροι είναι οι κτηνίατροι, οι οποίοι υπηρετούν σε Διευθύνσεις Κτηνιατρικής των Περιφερειών ή σε Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων ή σε άλλη Κτηνιατρική Υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

7. Εξειδικευμένοι κτηνίατροι, είναι οι κτηνίατροι οι οποίοι δεν υπηρετούν σε Διευθύνσεις Κτηνιατρικής των

Περιφερειών ή σε Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων ή σε άλλη Κτηνιατρική Υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, και μπορεί να είναι:

α) ιδιώτες κτηνίατροι που έχουν αναλάβει την παρακολούθηση εκτροφών ιπποειδών ή

β) κτηνίατροι της Ελληνικής Ομοσπονδίας Ιππασίας ή της Φιλίππου Ένωσης Ελλάδας ή

γ) κτηνίατροι που ανήκουν στο προσωπικό των Κτηνιατρικών Σχολών / Τμημάτων της χώρας.

Με τους εξειδικευμένους κτηνιάτρους μπορούν να συνεργάζονται οι επίσημοι κτηνίατροι για την υλοποίηση των δράσεων του Προγράμματος.

Άρθρο 3 Φορείς εφαρμογής του Προγράμματος - Αρμοδιότητες

Στην εφαρμογή του Προγράμματος συμμετέχουν οι ακόλουθες Αρχές και συνεργαζόμενοι Φορείς, με τις αντίστοιχες κατά περίπτωση αρμοδιότητες:

1. Το Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής (Κεντρική Αρμόδια Αρχή, ΚΑΑ) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, το οποίο:

α) είναι υπεύθυνο για τον συντονισμό, την επίβλεψη και τη διαχείριση του Προγράμματος, σε ολόκληρη τη χώρα, τόσο κατά τις επιμέρους διατάξεις του, όσο και στο σύνολό του σε ό,τι αφορά στα ιπποειδή και στα πτηνά,

β) εισηγείται ή/και λαμβάνει τα κατάλληλα νομοθετικά και διοικητικά μέτρα σε εθνικό επίπεδο για την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος σε ό,τι αφορά στα ιπποειδή και στα πτηνά,

γ) ορίζει τις Αρχές και τους Φορείς εφαρμογής του Προγράμματος και προσδιορίζει τις αρμοδιότητες και υποχρεώσεις αυτών, ανάλογα με τις ανάγκες του Προγράμματος,

δ) παρέχει κατάλληλες οδηγίες και διευκρινίσεις προς τις Αρχές και τους Φορείς εφαρμογής του Προγράμματος, με σκοπό τη διευκόλυνση και ενίσχυση του έργου τους σε ό,τι αφορά στα ιπποειδή και στα πτηνά,

ε) με βάση την εξέλιξη του νοσήματος στους ανθρώπους και στα ζώα και εφόσον κρίνεται αναγκαίο, προσαρμόζει το παρόν Πρόγραμμα, σε ό,τι αφορά στα ιπποειδή και στα πτηνά,

στ) μεριμνά για την εξασφάλιση των απαραίτητων πιστώσεων για τις εκάστοτε ανάγκες που προκύπτουν από την εφαρμογή του Προγράμματος,

ζ) σε συνεργασία με τους φορείς των παρ. 2, 4 και 5 συλλέγει, αξιολογεί και ερμηνεύει τα εργαστηριακά αποτελέσματα από την εφαρμογή του Προγράμματος σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, σε ό,τι αφορά στα ιπποειδή,

η) σε συνεργασία με τους φορείς των παρ. 3, 4 και 6 συλλέγει, αξιολογεί και ερμηνεύει τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του Προγράμματος σε ό,τι αφορά στα πτηνά,

θ) κοινοποιεί, σε συνεργασία με τον Φορέα της παρ. 2, τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα, που προκύπτουν από την εφαρμογή του Προγράμματος, στις

αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο Διεθνές Γραφείο Επιζωτιών (γνωστό και ως Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας των Ζώων), σύμφωνα με την ισχύουσα Ευρωπαϊκή Νομοθεσία και τους ισχύοντες Διεθνείς Κανόνες, αντίστοιχα (Υγειονομικός Κώδικας Ζώων Ξηράς, Terrestrial Animal Health Code),

ι) συνεργάζεται με εθνικές αθλητικές και επαγγελματικές οργανώσεις και φορείς που σχετίζονται με ιπποειδή στη χώρα μας, όταν αυτό απαιτείται, για τον καλύτερο συντονισμό και την αντιμετώπιση των υγειονομικών κτηνιατρικών θεμάτων που σχετίζονται με τον ΠΔΝ,

ια) συνεργάζεται με τις αρχές που είναι αρμόδιες για την επιτήρηση του ΠΔΝ στους ανθρώπους (Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας, Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας) και τις ενημερώνει για τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του Προγράμματος στα ιπποειδή και τα άγρια πτηνά. Παράλληλα, λαμβάνει από τις αρχές αυτές πληροφορίες για την έκταση και την εξέλιξη του νοσήματος στους ανθρώπους, προκειμένου να: 1) παρέχει τις αναγκαίες εφαρμοστικές πληροφορίες /διευκρινίσεις προς τις Διευθύνσεις Κτηνιατρικής των Περιφερειών και τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων, στο πλαίσιο της υλοποίησης του παρόντος Προγράμματος σε ό,τι αφορά στα ιπποειδή και στα πτηνά και 2) προσαρμόσει το παρόν Πρόγραμμα, σε ό,τι αφορά στα ιπποειδή και στα πτηνά, εάν κρίνεται αναγκαίο, με βάση την εξέλιξη του νοσήματος στους ανθρώπους.

2. Το Τμήμα Μοριακής Διαγνωστικής, Αφθώδους Πυρετού, Ιολογικών, Ρικετσιακών και Εξωτικών Νοσημάτων της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών, το οποίο:

α) Προβαίνει στις εξετάσεις των δειγμάτων αίματος ιπποειδών που αποστέλλονται από τις Κτηνιατρικές Αρχές της Χώρας, στο πλαίσιο της ενεργητικής επιτήρησης του νοσήματος, όπως αυτές περιγράφονται στο Παράρτημα Β. Για το σκοπό αυτό εφαρμόζει τις διαδικασίες που αναφέρονται στο OIE Terrestrial Manual, West Nile Fever, B. Diagnostic Techniques όπως αυτό ισχύει κάθε φορά.

β) Προβαίνει στις εξετάσεις των δειγμάτων ιπποειδών και των άλλων ευαίσθητων στον ΠΔΝ ζώων (κατοικίδια σαρκοφάγα), κατόπιν συνεννόησης με το Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων (αίμα ή άλλος τύπος δείγματος όταν απαιτείται) που αποστέλλονται από τις Κτηνιατρικές Αρχές της Χώρας, από κλινικά ύποπτα ή νεκρά ζώα, στο πλαίσιο της παθητικής επιτήρησης του νοσήματος, παρέχοντας παράλληλα και οδηγίες για την λήψη και αποστολή των δειγμάτων αυτών, όταν είναι απαραίτητο. Για το σκοπό αυτό εφαρμόζει τις διαδικασίες που αναφέρονται στο OIE Terrestrial Manual, West Nile Fever, B. Diagnostic Techniques, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά.

γ) Τηρεί μητρώο των ενεργειών του και ενημερώνει εγγράφως τόσο την αποστέλλουσα Υπηρεσία, όσο και το Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων (Κ.Α.Α.) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σχετικά με τις εξετάσεις που πραγματοποιεί και τα αποτελέσματα αυτών.

δ) Σε περίπτωση που τα δείγματα που λαμβάνει αφορούν στη διερεύνηση κλινικής υποψίας, ενημερώνει άμε-

σα την ΚΑΑ τηλεφωνικά, και ακολούθως για το θετικό ή μη αποτέλεσμα των εργαστηριακών εξετάσεων που έχει διενεργήσει. Στη συνέχεια, αποστέλλει με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο τα σχετικά έγγραφα, εντός 24 ωρών.

ε) Σε κάθε περίπτωση θετικού ή αμφίβολου αποτελέσματος, ενημερώνει άμεσα την ΚΑΑ τηλεφωνικά και στη συνέχεια αποστέλλει με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο τα σχετικά έγγραφα, εντός 24 ωρών.

στ) Αποστέλλει στο Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων (ΚΑΑ) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συγκεκριμένη κατάσταση παραληφθέντων δειγμάτων, εργαστηριακών εξετάσεων και αποτελεσμάτων αυτών, ανά εξάμηνο. Για το πρώτο εξάμηνο κάθε έτους η αποστολή της παραπάνω συγκεντρωτικής κατάστασης γίνεται έως τις 15 Ιουλίου του τρέχοντος έτους, ενώ για το δεύτερο εξάμηνο, έως τις 15 Ιανουαρίου του επόμενου έτους. Σε περίπτωση επιζωotίας, η παραπάνω συγκεντρωτική κατάσταση αποστέλλεται στην ΚΑΑ στην αρχή κάθε εβδομάδας, με τα στοιχεία της αμέσως προηγούμενης εβδομάδας.

ζ) Συνεργάζεται με άλλα εξουσιοδοτημένα εργαστήρια ή εργαστήρια εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Χώρας, τα οποία διεξάγουν εξετάσεις για τον ιό του Πυρετού του Δυτικού Νείλου, και μπορεί να εξετάζει δείγματα που αποστέλλονται από τα εργαστήρια αυτά, με σκοπό την επιβεβαίωση ή την περαιτέρω διερεύνηση ύποπτων ή επιβεβαιωμένων κρουσμάτων της νόσου.

η) Συνεργάζεται με το Κοινοτικό Εργαστήριο Αναφοράς για οποιαδήποτε καινούργια δεδομένα αναφορικά με τις διαγνωστικές δοκιμές και συμμετέχει σε δοκιμασίες αξιολόγησης ικανοτήτων για όλες τις διαγνωστικές δοκιμές που εφαρμόζονται.

θ) Συνεργάζεται με τον Φορέα της παρ. 1 για την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων και των συμπερασμάτων, που προκύπτουν από την εφαρμογή του Προγράμματος, στις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο Διεθνές Γραφείο Επιζωotιών (γνωστό και ως Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας των Ζώων), σύμφωνα με την ισχύουσα Ευρωπαϊκή Νομοθεσία και τους ισχύοντες Διεθνείς Κανόνες, αντίστοιχα (Υγειονομικός Κώδικας Ζώων Ξηράς, Terrestrial Animal Health Code).

3. Τμήμα Παθολογίας Πτηνών, Μελισσών και Υδρόβιων Οργανισμών της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Θεσσαλονίκης (Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για την Γρίπη των Πτηνών) το οποίο:

α) Προβαίνει στις εξετάσεις των δειγμάτων αγρίων πτηνών που αποστέλλονται από τις Κτηνιατρικές Αρχές της χώρας στο πλαίσιο της ενεργητικής επιτήρησης, όπως αυτές περιγράφονται στο Παράρτημα Γ. Για το σκοπό αυτό εφαρμόζει τις διαδικασίες που αναφέρονται στο OIE Terrestrial Manual, West Nile Fever, B. Diagnostic Techniques όπως αυτό ισχύει κάθε φορά.

β) Προβαίνει στις εξετάσεις δειγμάτων από νεκρά άγρια πτηνά και από νεκρά άλλα πτηνά ευαίσθητα στον ΠΔΝ, για τα οποία υπάρχει υποψία λοίμωξης από τον ΠΔΝ (αυξημένη νοσηρότητα, θνησιμότητα, επιδημιολογική σύνδεση με ανθρώπινα κρούσματα) που αποστέλλονται από τις Κτηνιατρικές Αρχές όλης της χώρας,

στο πλαίσιο της παθητικής επιτήρησης. Για το σκοπό αυτό εφαρμόζει τις διαδικασίες που αναφέρονται στο OIE Terrestrial Manual, West Nile Fever, B.Diagnostic Techniques όπως αυτό ισχύει κάθε φορά.

γ) Τηρεί μητρώο των ενεργειών του και ενημερώνει εγγράφως τόσο την αποστέλλουσα αρχή όσο και το Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων (ΚΑΑ) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σχετικά με τις εξετάσεις που πραγματοποιεί και τα αποτελέσματα αυτών.

δ) Σε περίπτωση που τα δείγματα που λαμβάνει αφορούν τη διερεύνηση κλινικής υποψίας, ενημερώνει άμεσα την ΚΑΑ, τηλεφωνικώς, και ακολούθως για το θετικό ή μη αποτέλεσμα των εργαστηριακών εξετάσεων που έχει διενεργήσει. Στη συνέχεια, αποστέλλει με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο τα σχετικά έγγραφα, εντός 24 ωρών.

ε) Σε κάθε περίπτωση θετικού ή αμφίβολου αποτελέσματος, ενημερώνει άμεσα την ΚΑΑ, τηλεφωνικώς, και στη συνέχεια αποστέλλει με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο τα σχετικά έγγραφα, εντός 24 ωρών.

στ) Αποστέλλει στο Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων (ΚΑΑ) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συγκεκριμένη κατάσταση παραληφθέντων δειγμάτων, εργαστηριακών εξετάσεων και αποτελεσμάτων αυτών, ανά εξάμηνο. Για το πρώτο εξάμηνο κάθε έτους η αποστολή της παραπάνω συγκεντρωτικής κατάστασης γίνεται έως την 15η Ιουλίου του τρέχοντος έτους, ενώ για το δεύτερο εξάμηνο, έως την 15η Ιανουαρίου του επόμενου έτους. Σε περίπτωση επιζωotίας, η παραπάνω συγκεντρωτική κατάσταση αποστέλλεται στην ΚΑΑ στην αρχή κάθε εβδομάδας, με τα στοιχεία της αμέσως προηγούμενης εβδομάδας.

ζ) Συνεργάζεται με άλλα εξουσιοδοτημένα εργαστήρια ή εργαστήρια εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Χώρας, τα οποία διεξάγουν εξετάσεις για τον ιό του Πυρετού του Δυτικού Νείλου, και μπορεί να εξετάζει δείγματα που αποστέλλονται από τα εργαστήρια αυτά, με σκοπό την επιβεβαίωση ή την περαιτέρω διερεύνηση ύποπτων ή επιβεβαιωμένων κρουσμάτων της νόσου.

η) Συνεργάζεται με το Κοινοτικό Εργαστήριο Αναφοράς EU ή OIE για οποιαδήποτε καινούργια δεδομένα αναφορικά με τις διαγνωστικές δοκιμές και συμμετέχει σε δοκιμασίες αξιολόγησης ικανοτήτων για όλες τις διαγνωστικές δοκιμές που εφαρμόζονται.

θ) Συνεργάζεται με τον Φορέα της παρ. 1, για την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων και των συμπερασμάτων, που προκύπτουν από την εφαρμογή του Προγράμματος, στις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο Διεθνές Γραφείο Επιζωotιών (γνωστό και ως Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας των Ζώων), σύμφωνα με την ισχύουσα Ευρωπαϊκή Νομοθεσία και τους ισχύοντες Διεθνείς Κανόνες, αντίστοιχα (Υγειονομικός Κώδικας Ζώων Ξηράς, Terrestrial Animal Health Code).

4. Οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Περιφερειακών Ενότητων της Χώρας, υπό τον συντονισμό των Διευθύνσεων Κτηνιατρικής των οικείων Περιφερειών:

α) Καταγράφουν σε Μητρώο όλες τις εκτροφές ιπποειδών (οργανωμένες ή μη, πλην των εκτροφών που

εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Ελληνικής Ομοσπονδίας Ιππασίας και της Φιλίππου Ενώσεως Ελλάδος) της ζώνης ευθύνης τους, σύμφωνα με το πρότυπο του Παραρτήματος Α. Το Μητρώο αυτό πρέπει να ενημερώνεται τακτικά, ώστε τα στοιχεία του να είναι κατά το δυνατόν, σύγχρονα και διαθέσιμα. Το Μητρώο καταγραφής εκτροφών ιπποειδών, αποστέλλεται στον Φορέα της παρ. 1, επικαιροποιημένο, σε ηλεκτρονική μορφή (κείμενο ή φύλλα εργασίας), ανά εξάμηνο. Για το πρώτο εξάμηνο κάθε έτους η αποστολή του παραπάνω Μητρώου γίνεται έως την 15η Ιουλίου του τρέχοντος έτους, ενώ για το δεύτερο εξάμηνο, έως την 15η Ιανουαρίου του επόμενου έτους. Σε περίπτωση επιβεβαιωμένου κρούσματος ή όταν διαπιστώνεται πρόσφατη κυκλοφορία του ιού του ΠΔΝ, εντός της περιοχής αρμοδιότητάς τους, οι ΔΑΟΚ επικαιροποιούν το συντομότερο δυνατόν το παραπάνω Μητρώο και το αποστέλλουν στην ΚΑΑ.

β) Στο πλαίσιο της παθητικής επιτήρησης της νόσου στα ιπποειδή και σε άλλα ευαίσθητα στον ιό του ΠΔΝ ζώα (π.χ. κατοικίδια σαρκοφάγα) διερευνούν κάθε υποψία της νόσου, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στο Παράρτημα Β, Κεφ. 1, διενεργώντας τις σχετικές δειγματοληψίες και αιτούμενοι τις δέουσες εξετάσεις όπου αυτό απαιτείται. Για τη δειγματοληψία και αποστολή δειγμάτων στο Τμήμα Μοριακής Διαγνωστικής, Αφθώδους Πυρετού, Ιολογικών, Ρικετσιακών και Εξωτικών Νοσημάτων της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών, από άλλα ευαίσθητα στον ιό του ΠΔΝ ζώα (κατοικίδια σαρκοφάγα) πλην των ιπποειδών, σχετικές οδηγίες θα δίνονται ανά περίπτωση, κατόπιν συνεννόησης με το ανωτέρω εργαστήριο και το Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων.

γ) Στο πλαίσιο της ενεργητικής επιτήρησης της νόσου στα ιπποειδή:

γα) συλλέγουν και αποστέλλουν δείγματα αίματος από ίππους - μάρτυρες στον Φορέα της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Παράρτημα Β, Κεφ. 2.

γβ) είναι αρμόδιες για την ενεργητική κλινική επιτήρηση στα ιπποειδή και τη συλλογή και αποστολή δειγμάτων στον Φορέα της παραγράφου 2, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στο Παράρτημα Β, Κεφ. 2, όταν αυτό απαιτείται (κλινικά ύποπτα ιπποειδή) ή κρίνεται αναγκαίο (διερεύνηση πρόσφατης κυκλοφορίας του ιού κατά τη διάρκεια επιδημίας ή/και επιζωotίας).

δ) Στο πλαίσιο της παθητικής επιτήρησης της νόσου στα άγρια πτηνά και σε άλλα πτηνά ευαίσθητα στον ιό του ΠΔΝ συλλέγουν και αποστέλλουν δείγματα νεκρών πτηνών στον Φορέα της παρ. 3 του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Παράρτημα Γ, Κεφ. 1.

ε) Στο πλαίσιο της ενεργητικής επιτήρησης της νόσου στα άγρια πτηνά, είναι αρμόδιες για τη συλλογή και αποστολή στο Φορέα της παρ. 3 δειγμάτων αγρίων πτηνών και για τη σύνταξη των σχετικών διαβιβαστικών εγγράφων, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Παράρτημα Γ, Κεφ. 2.

στ) Ενημερώνουν άμεσα την Κεντρική Αρμόδια Αρχή και τον Φορέα της παρ. 2 για κάθε περίπτωση κλινικής υποψίας σε ιπποειδή.

ζ) Ενημερώνουν άμεσα την Κεντρική Αρμόδια Αρχή για κάθε περίπτωση επιβεβαιωμένου κρούσματος της νόσου (εστία) σε ιπποειδή, σε άγρια ή άλλα πτηνά ευαίσθητα στον ιό του ΠΔΝ, συμπληρώνοντας το αντίστοιχο έντυπο του Παραρτήματος Δ (Υπόδειγμα 3), καθώς και σε περίπτωση που παρατηρηθεί ασυνήθιστη θνησιμότητα ή νοσηρότητα σε άγρια πτηνά ή άλλα πτηνά ευαίσθητα στον ιό του ΠΔΝ.

η) Για δειγματοληψίες από ιπποειδή υψηλής αξίας (καθάραιμοι ίπποι άθλησης - αγώνων κ.λπ.) τόσο στο πλαίσιο της ενεργητικής όσο και στο πλαίσιο της παθητικής επιτήρησης, οι κτηνίατροι των Τμημάτων Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων μπορούν, όπου απαιτείται, να συνεργάζονται με εξειδικευμένους κτηνιάτρους. Ωστόσο, ο προγραμματισμός των δειγματοληψιών και η αποστολή των δειγμάτων στο εργαστήριο θα πρέπει πάντοτε να γίνεται με μέριμνα του Τμήματος Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας.

θ) Ενημερώνουν τους κυνηγετικούς συλλόγους, φυσιολατρικές οργανώσεις, οργανώσεις προστασίας-μελέτης αγρίων ζώων και συναφείς φορείς της περιοχής τους, ώστε να τους ειδοποιούν κάθε φορά που βρίσκουν νεκρά άγρια πτηνά.

ι) Ενημερώνουν τους ιδιοκτήτες ιπποειδών, υπεύθυνους εκτροφών, κτηνιάτρους και άλλους επαγγελματίες, η ενασχόληση των οποίων αφορά ιπποειδή ή πτηνά, για τα πιθανά συμπτώματα της νόσου σε αυτά, ώστε να ειδοποιούν άμεσα την οικεία ΔΑΟΚ, κάθε φορά που υπάρχει υπόνοια της νόσου ή στην περίπτωση των πτηνών, ασυνήθιστη θνησιμότητα ή νοσηρότητα.

5. Η Ελληνική Ομοσπονδία Ιππασίας και η Φίλιππος Ένωση Ελλάδας, οι οποίες μέσω των κτηνιάτρων τους:

α) Καταγράφουν σε Μητρώο όλες τις εκτροφές ιπποειδών (οργανωμένες ή μη) που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους, σύμφωνα με το πρότυπο του Παραρτήματος Α. Το Μητρώο αυτό πρέπει να ενημερώνεται τακτικά, ώστε τα στοιχεία του να είναι κατά το δυνατόν σύγχρονα και διαθέσιμα. Το ανωτέρω Μητρώο καταγραφής εκτροφών ιπποειδών αποστέλλεται στην ΚΑΑ και στην οικεία ΔΑΟΚ, επικαιροποιημένο, σε ηλεκτρονική μορφή (κείμενο ή φύλλα εργασίας) ανά εξάμηνο. Για το πρώτο εξάμηνο κάθε έτους η αποστολή του παραπάνω Μητρώου γίνεται έως την 15η Ιουλίου του τρέχοντος έτους, ενώ για το δεύτερο εξάμηνο, έως την 15η Ιανουαρίου του επόμενου έτους.

β) Στο πλαίσιο της ενεργητικής επιτήρησης της νόσου συνδράμουν, εφόσον τους ζητηθεί από τους επίσημους κτηνιάτρους, στις διαδικασίες δειγματοληψίας από ιπποειδή.

γ) Στο πλαίσιο της παθητικής επιτήρησης της νόσου ενημερώνουν άμεσα τη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας για την περίπτωση που οποιοδήποτε ιπποειδές παρουσιάσει συμπτώματα που εγείρουν υποψία κλινικής εκδήλωσης της νόσου από τον ιό του ΠΔΝ, προκειμένου να γίνουν όλες οι απαραίτητες ενέργειες για την επιβεβαίωση ή τον αποκλεισμό της νόσου. Ομοίως, ενημερώνουν σε περίπτωση που διαπιστώσουν θανάτους αγρίων πτηνών, εντός ή πέριξ ιππικών εγκαταστάσεων.

6. Το Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας (Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών Θεσσαλονίκης):

Είναι αρμόδιο, σε συνεργασία με άλλους φορείς (π.χ. Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλιών) για τη λήψη δειγμάτων αγρίων πτηνών, στο πλαίσιο τόσο της ενεργητικής όσο και της παθητικής επιτήρησης, σύμφωνα με το Παράρτημα Γ, και την παράδοσή τους στις Κτηνιατρικές Αρχές των αντίστοιχων Περιφερειακών Ενοτήτων ώστε να αποσταλούν στα αρμόδια εργαστήρια.

Άρθρο 4

Περιοχές εφαρμογής του προγράμματος

1. Η καταγραφή των εκτροφών ιπποειδών και η παθητική επιτήρηση του νοσήματος (ιπποειδή - πτηνά) εφαρμόζεται σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της χώρας.

2. Η ενεργητική επιτήρηση (ιπποειδή - άγρια πτηνά) εφαρμόζεται στις Περιφερειακές Ενότητες που αναφέρονται στα Παραρτήματα Β και Γ της παρούσης.

Άρθρο 5

Κυρώσεις

Στους μη συμμορφούμενους με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης και τα μέτρα που λαμβάνονται κατ'εφαρμογή της, δεν καταβάλλονται αποζημιώσεις ή ενισχύσεις και, επιπλέον, επιβάλλονται οι διοικητικές και ποινικές κυρώσεις που προβλέπονται από τον ν. 4235/2014 (Α' 32), όπως αυτός ισχύει.

Άρθρο 6

Η υπ' αρ. 394/59598/5.3.2021 (Β' 862) απόφαση παύει να ισχύει.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β': Επιτήρηση του ιού του Πυρετού του Δυτικού Νείλου στα ιπποειδή**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°: Μέτρα Παθητικής Επιτήρησης του ιού του Πυρετού του Δυτικού Νείλου σε ιπποειδή.****1. Γενικές πληροφορίες για το νόσημα**

Δεξαμενή της νόσου στη φύση: Κυρίως άγρια πτηνά που ανήκουν σε διάφορα είδη.

Μετάδοση: Κυρίως μέσω τσιμπήματος κουνουπιών (διάφορα είδη). Έχουν αναφερθεί και άλλοι τρόποι μετάδοσης (δευτερεύοντες), όπως μέσω κροτώνων. Στον άνθρωπο, σε πολύ μικρό αριθμό περιπτώσεων, έχει αναφερθεί μετάδοση του ιού με μεταμόσχευση οργάνου, μετάγγιση αίματος και σπάνια από τη μητέρα στο έμβryo (συγγενής λοίμωξη). Οριζόντια μετάδοση έχει αναφερθεί (πειραματικά) στα πτηνά.

Τα κουνούπια προσλαμβάνουν τον ιό όταν τσιμπήσουν μολυσμένα πτηνά και εν συνεχεία μπορούν να τον μεταδώσουν σε άλλα πτηνά ή θηλαστικά (άνθρωπους, ιπποειδή, καθώς και διάφορα άλλα είδη ζώων). Τα θηλαστικά (και ο άνθρωπος) θεωρούνται αδιέξοδοι ξενιστές (dead-end hosts) διότι η ιαμία που εμφανίζουν όταν μολύνονται είναι περιορισμένη σε βαθμό που δεν αποτελεί κίνδυνο μετάδοσης του ιού με κουνούπια ώστε να συμβάλλουν στη συνέχιση της εξάπλωσης του ιού.

Χρόνος επώασης: 3-15 ημέρες

Κλινικά συμπτώματα που μπορεί να παρατηρηθούν σε ιπποειδή: Η μόλυνση στα ιπποειδή είναι συνήθως αφανής (υποκλινική). Όταν εμφανίζονται κλινικά συμπτώματα αυτά μπορεί να είναι: ανορεξία, πυρετός, άσκητη περιπλάνηση, κατάπτωση, σπασμοί, τρέκλισμα (αστάθεια στο βάδισμα-αταξία), κυκλικές κινήσεις, μυοκλονίες (συχνά στους μύες κεφαλής και τραχήλου, αλλά και στο υπόλοιπο σώμα), αδυναμία κατάποσης, παράλυση της γλώσσας, αδυναμία των άκρων (συνήθως οπίσθιων), μερική παράλυση-μερικές φορές έως και πλήρης παράλυση, διαταραχές όρασης ή/και ακοής, κινήσεις πίεσης της κεφαλής, τρισμαί των δοντιών, κόμα-θάνατος.

Διαφορική Διάγνωση: Λύσσα, λοιπές ιογενείς εγκεφαλιτίτιδες-εγκεφαλομυελίτιδες των ιπποειδών, εγκεφαλίτιδα από ερπητοϊό, εγκεφαλίτιδα από παράσιτα, αλλαντίαση, υποκαλιαμία, τοξικώσεις κ.λπ.

Θεραπεία-Πρόληψη: Εφαρμόζεται υποστηρικτική θεραπεία, ανάλογα με τα συμπτώματα που εμφανίζουν τα προσβεβλημένα ζώα. Για την πρόληψη της νόσου στα ζώα μπορούν να εφαρμοστούν εντομοκτόνιες σταβλισμού ή πέρις αυτών σε περιοχές που αποτελούν βιότοπους κουνουπιών, εφαρμογή εντομοσπασθητικών στα ζώα ή εμβολιασμός.

2. Κανόνες Παθητικής Επιτήρησης στα Ιπποειδή-Μέτρα

Ο ΠΔΝ είναι νόσημα *υποχρεωτικής δήλωσης* και για το λόγο αυτό κάθε υποψία εμφάνισής του που παρατηρείται από τους επίσημους κτηνιάτρους ή αναφέρεται από ιδιώτες κτηνιάτρους, ιδιοκτήτες ιπποειδών κ.λπ. θα πρέπει να διερευνώνται από τις αρμόδιες τοπικές Κτηνιατρικές Αρχές.

Η Παθητική Επιτήρηση εφαρμόζεται σε όλα τα ιπποειδή (ίπποι, όνοι, ημίονοι-γίννοι) όλης της χώρας.

Οποιοδήποτε ιπποειδές με πυρετό ή/και νευρικά/κινητικά συμπτώματα, σε όποια περιοχή και αν βρίσκεται, θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ύποπτο προσβολής από ΠΔΝ. Σε όλες τις περιπτώσεις υποψίας σε μια εκτροφή, ο επίσημος κτηνίατρος (μόνος ή σε συνεργασία με εξειδικευμένο κτηνίατρο) διενεργεί επιτόπια επίσκεψη και πραγματοποιεί αμοληψία (ή λήψη άλλου τύπου δείγματος, σύμφωνα με το Κεφ. 3 του παρόντος Παραρτήματος) και αποστέλλει τα δείγματα στο εργαστήριο.

Τα ιπποειδή (όπως και οι άνθρωποι) θεωρούνται αδιέξοδοι ξενιστές της νόσου (dead-end hosts) και επομένως δεν θεωρούνται πηγή μόλυνσης για άλλα ζώα ή τον άνθρωπο.

Ωστόσο, είναι χρήσιμο και αναγκαίο να αποτρέπεται η μετακίνησή τους από ύποπτες εκτροφές, πριν ολοκληρωθούν όλες οι απαραίτητες εξετάσεις για τον αποκλεισμό ή την επιβεβαίωση του νοσήματος στις εκτροφές αυτές, για επιδημιολογικούς λόγους (διευκόλυνση της αναγκαίας επιδημιολογικής έρευνας σε περίπτωση επιβεβαίωσης του νοσήματος).

Σε περίπτωση επιβεβαίωσης, ενημερώνεται άμεσα η Κεντρική Αριόδια Αρχή (Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων της Δ/νσης Υγείας των Ζώων), με χρήση του Υποδείγματος 3 (Παράρτημα Δ) και εφαρμόζονται τα μέτρα της Ενεργητικής Κλινικής Επιτήρησης, σύμφωνα με το Κεφ. 2 του παρόντος Παραρτήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: Μέτρα Ενεργητικής Επιτήρησης του ΠΔΝ στα ιπποειδή

Η Ενεργητική Επιτήρηση του ιού του Πυρετού του Δυτικού Νείλου περιλαμβάνει την ενεργητική (συστηματική) κλινική επιτήρηση και την ορολογική επιτήρηση με χρήση ιπποειδών-μαρτύρων (sentinels).

1. Ενεργητική Κλινική Επιτήρηση

Εφαρμόζεται σε Περιφερειακές Ενώτητες της χώρας όπου εντοπίστηκαν κρούσματα σε ιπποειδή ή ανθρώπους και στις Περιφερειακές Ενώτητες που συνορεύουν με αυτές.

1.1 Εφαρμογή σε Περιφερειακές Ενότητες της Χώρας όπου εντοπίστηκαν κρούσματα σε ιπποειδή ή ανθρώπους.

Εφαρμόζεται σε όλες τις εκτροφές που διατηρούν ιπποειδή (ίπποι, όνοι, ημίονοι-γίνοι) και βρίσκονται εντός περιοχής με ακτίνα 20 χλμ., από επιβεβαιωμένα κρούσματα της νόσου σε ανθρώπους ή ζώα της.

Προκειμένου για κρούσματα σε ανθρώπους, οι σχετικές πληροφορίες λαμβάνονται από τον Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας και διαβιβάζονται, μέσω της ΚΑΑ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), στα κατά τόπους Τμήματα Κτηνιατρικής των αντίστοιχων Περιφερειακών Ενοτήτων. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν τους Δήμους όπου εντοπίστηκαν κρούσματα σε ανθρώπους και τον αριθμό των κρουσμάτων αυτών, οπότε καθορίζεται και η περιοχή όπου εφαρμόζεται η επιτήρηση.

Προκειμένου για κρούσματα σε ιπποειδή, λαμβάνεται υπόψη η ακριβής γεωγραφική τοποθεσία των κρουσμάτων όπως είναι γνωστή στην οικεία κτηνιατρική υπηρεσία.

Τόσο οι δήμοι με κρούσματα σε ανθρώπους, όσο και οι περιοχές με κρούσματα σε ζώα, όταν βρίσκονται σε μικρή απόσταση μεταξύ τους (μέχρι 2 χλμ.) μπορούν να ομαδοποιηθούν (ομάδες κρουσμάτων) και να γίνει μια ενιαία ενεργητική κλινική επιτήρηση περιμετρικά (ζώνη ακτίνας 20 χλμ.), γύρω από την περιοχή όπου εντοπίστηκαν τα κρούσματα.

1.2 Εφαρμογή σε Περιφερειακές Ενότητες της Χώρας όπου δεν εντοπίστηκαν κρούσματα σε ιπποειδή ή ανθρώπους.

Εφαρμόζεται σε όλες τις εκτροφές που διατηρούν ιπποειδή (ίπποι, όνοι, ημίονοι-γίνοι) και βρίσκονται εντός ζώνης σε απόσταση 20 χλμ. από τα σύνορα γειτονικών Περιφερειακών Ενοτήτων όπου έχουν επιβεβαιωθεί κρούσματα της νόσου σε ανθρώπους ή ζώα.

1.3 Κανόνες Ενεργητικής Κλινικής Επιτήρησης

Τα ευρήματα της ενεργητικής (κατευθυνόμενης) κλινικής επιτήρησης καταγράφονται σύμφωνα με το Υπόδειγμα 4 του Παραρτήματος Δ και αποστέλλονται σε ηλεκτρονική μορφή, εντός 15 ημερών από την επιβεβαίωση της νόσου, στην ΚΑΑ (Φορέας της παραγράφου 1 του άρθρου 3 της παρούσης).

Οι πληροφορίες σχετικά με τους Δήμους όπου έχουν εντοπιστεί κρούσματα σε ανθρώπους ή ζώα θα διαβιβάζονται προς τα Τμήματα Κτηνιατρικής των ενδιαφερόμενων Περιφερειακών Ενοτήτων και των όμορων αυτών από την ΚΑΑ, αναλόγως με την εξέλιξη της επιδημίας.

Στις εκτροφές όπου θα εφαρμοστεί η ανωτέρω κλινική επιτήρηση θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μία τουλάχιστον επίσκεψη επίσημου κτηνιάτρου, ο οποίος εκτός από την κλινική επιθεώρηση των ιπποειδών που υπάρχουν στην εκτροφή θα πρέπει να αναζητήσει και κάθε άλλη διαθέσιμη πληροφορία (από τον ιδιοκτήτη ή τον υπεύθυνο της εκτροφής ή τον κτηνίατρο που παρακολουθεί την εκτροφή) που θα μπορούσε να αποτελέσει ένδειξη ότι τα ζώα είχαν στον παρελθόν συμπτώματα συμβατά με την παρουσία του νοσήματος. Ομοίως, θα πρέπει να ληφθούν πληροφορίες για ενδεχόμενες μετακινήσεις των ζώων εντός ή εκτός της χώρας κατά το παρελθόν, καθώς και αποτελέσματα εργαστηριακών εξετάσεων (εάν είναι διαθέσιμα).

Εφόσον τα ευρήματα της ανώτερω διερεύνησης γεννούν υποψία ύπαρξης του νοσήματος στην εκτροφή, σε παρόντα ή παρελθόντα χρόνο (κλινικά συμπτώματα έως και 3 μήνες πριν), η εκτροφή θεωρείται ύποπτη και ο επίσημος κτηνίατρος (μόνος ή σε συνεργασία με εξειδικευμένο κτηνίατρο) προβαίνει σε αιμοληψία και αποστολή των δειγμάτων στο εργαστήριο σύμφωνα με το Κεφάλαιο 3 του παρόντος Παραρτήματος. Σε περίπτωση επιζωοτίας, ο επίσημος κτηνίατρος μπορεί να προβεί σε αιμοληψίες, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, ακόμα και στην περίπτωση που η υπό εξέταση εκτροφή δεν κρίνεται ύποπτη. Σε κάθε περίπτωση, πριν την αιμοληψία είναι απαραίτητη η επικοινωνία με το Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων και με το αρμόδιο Εργαστήριο (Τμήμα Μοριακής Διαγνωστικής, Αφθώδους Πυρετού, Ιολογικών, Ρικετσιακών και Εξωτικών Νοσημάτων της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών) για συνεννόηση και, ενδεχομένως, λήψη ειδικών οδηγιών δειγματοληψίας (π.χ. δειγματοληψία ιστών από νεκρά ζώα).

2. Ενεργητική Ορολογική Επιτήρηση σε ιπποειδή

2.1 Γενικές αρχές

Η ενεργητική ορολογική επιτήρηση περιλαμβάνει δειγματοληψίες αίματος ιπποειδών-μαρτύρων, στρατηγικά τοποθετημένων σε προκαθορισμένες περιοχές και κατά ορισμένα χρονικά διαστήματα, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1 που ακολουθεί. Μετάξύ διαδοχικών δειγματοληψιών θα πρέπει να μεσολαβούν τουλάχιστον 2-3 εβδομάδες.

Θετικό εργαστηριακό αποτέλεσμα από ιπποειδές-μάρτυρα που σε αμέσως προηγούμενη αιμοληψία ήταν αρνητικό (ορομετατροπή), υποδηλώνει πρόσφατη κυκλοφορία του ιού στην περιοχή και μπορεί να επιτρέψει την ανίχνευση της νόσου σε περιοχές όπου δεν έχουν εντοπιστεί κλινικά κρούσματα σε ανθρώπους ή ζώα. Ομοίως, η ανίχνευση πρόσφατων αντισωμάτων (IgM) σε ιπποειδή, κατά την πρώτη τους δειγματοληψία, υποδηλώνει πρόσφατη λοίμωξη από τον ιό και επομένως αποτελεί ανάλογη ένδειξη.

Σε περίπτωση ορομετατροπής ή ανίχνευσης πρόσφατων αντισωμάτων σε ένα ή περισσότερα ιπποειδή-μάρτυρες, αυτά θα πρέπει να αντικατασταθούν κατά την επόμενη δειγματοληψία (εφόσον προβλέπεται για τη συγκεκριμένη περιοχή) από ίσο αριθμό νέων ιπποειδών-μαρτύρων από άλλη εκτροφή εντός της ίδιας περιοχής.

2.2 Κριτήρια επιλογής των ιπποειδών – μαρτύρων εντός κάθε Περιφερειακής Ενότητας

Επισημαίνονται τα εξής:

- α)** Όπως φαίνεται στον Πίνακα 1 που ακολουθεί, μέρος των συνολικών ιπποειδών που θα δειγματοπιστούν σε κάθε περιοχή θα πρέπει να προέρχονται από οργανωμένες εκτροφές ιπποειδών (μέγεθος εκτροφής > 5 ιπποειδή).
- β)** Από κάθε εκτροφή (οργανωμένη ή μη) μπορούν να επιλεγούν για δειγματοληψία το πολύ 2 ιπποειδή.
- γ)** Τα ιπποειδή που θα επιλεγούν θα πρέπει να έχουν ηλικία τουλάχιστον 1 έτους.

δ) Θα πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε:

- δα) Να επιλεγούν εκτροφές όπου δεν έχουν ληφθεί μέτρα κατά των εντόμων-φορέων της νόσου (χρήση εντομοκτόνων-εντομοαπωθητικών στους στάβλους), κατά τις τελευταίες 15-20 ημέρες.
- δβ) Στα υποειδή από τα οποία θα ληφθούν δείγματα να μην έχει γίνει χρήση εντομοκτόνων ή εντομοαπωθητικών ή, αν έχει γίνει τέτοια χρήση, η δράση των σκευασμάτων που χρησιμοποιήθηκαν να έχει παρέλθει (σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή).
- δγ) Τα υποείδη που έχουν εμβολιαστεί κατά του νοσήματος να αποκλείονται της δειγματοληψίας.
- δδ) Να προτιμώνται υποείδη που δεν παραμένουν συνεχώς εντός στάβλου, αλλά κυκλοφορούν και στο ύπαιθρο (αυξημένες πιθανότητες έκθεσης στα έντομα φορείς, άρα και στον ιό).
- δε) Η επιλογή των εκτροφών που θα γίνει η δειγματοληψία σε κάθε περιοχή, να εκφράζει κατά το δυνατό μεγαλύτερο βαθμού γεωγραφική αντιπροσωπευτικότητα.
- δστ) Τα υποείδη που θα χρησιμοποιηθούν ως μάρτυρες να μην μετακινθούν εκτός της Περιφερειακής Ενότητας προέλευσης και οι μετακινήσεις τους εντός αυτής να μην υπερβαίνουν ακτίνα 20 χλμ. από τις σταβλικές εγκαταστάσεις της εκτροφής τους. Ωστόσο, όταν υπάρχουν διαθέσιμες επιλογές, θα πρέπει να προτιμώνται υποείδη που δεν παραμένουν συνεχώς εντός στάβλου, αλλά κυκλοφορούν και έξω από αυτόν.

2.3 Αριθμός Μαρτύρων ανά Περιφερειακή Ενότητα

Οι Περιφερειακές Ενότητες (Π.Ε.) από τις οποίες θα επιλεγούν υποείδη-μάρτυρες, ο αριθμός αυτών ανά Π.Ε. και η συχνότητα δειγματοληψίας καταγράφονται στον Πίνακα 1 και είναι δυνατό να τροποποιούνται με εγκυκλίους της Δ/νσης Υγείας των Ζώων της Γενικής Δ/νσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, αναλόγως της επιδημιολογικής εξέλιξης της νόσου ή άλλων σχετικών επιστημονικών ή επιδημιολογικών δεδομένων.

Πίνακας 1: Περιφερειακές Ενότητες οι οποίες εφαρμόζουν την ενεργητική επιτήρηση στα υποείδη (δειγματοληψία ιππων-μαρτύρων)

Περιφερειακή Ενότητα	Συνολικός αριθμός υποειδών μαρτύρων	Υποείδη από οργανωμένες εκτροφές*	Συχνότητα Δειγματοληψίας			Συνολικά δείγματα
			1η δειγμ/ληψία	2η δειγμ/ληψία	3η δειγμ/ληψία	
Έβρου	25	6	Κατά το διάστημα 1 Μαΐου έως 30 Ιουνίου	Κατά το διάστημα 1 Ιουλίου έως 31 Ιουλίου	Κατά το διάστημα 1 Αυγούστου έως 30 Σεπτεμβρίου	75
Ροδόπης	10	3				30
Ξάνθης	30	9				90
Καβάλας	25	6				75
Δράμας	30	9				90
Σερρών	30	9				90

Θεσσαλονίκης	30	9	90
Χαλκιδικής	20	5	60
Κυκλίας	15	3	45
Πέλλας	15	3	45
Ημαθίας	10	3	30
Πιερίας	15	4	45
Φλώρινας	25	6	75
Καστοριάς	10	3	30
Κοζάνης	10	3	30
Κέρκυρας	10	3	30
Ιωαννίνων	25	6	75
Θεσπρωτίας	10	3	30
Πρέβεζας	15	4	45
Τρικάλων	20	5	60
Καρδίτσας	20	5	60
Λάρισας	30	9	90
Μαγνησίας	20	5	60
Εύβοιας	30	9	90
Βοιωτίας	10	3	30
Φθιώτιδας	10	3	30
Αιτωλοακαρνανίας	30	9	90
Αχαΐας	15	4	45
Λακωνίας	30	9	90
Ηλείας	10	3	30
Μεσσηνίας	20	5	60
Αρκαδίας	30	9	90
Κορινθίας	15	4	45
Αργολίδας	30	9	90

Περιφερειακή Ενότητα	Συνολικός αριθμός ιπποειδών μαρτύρων	Ιπποειδή από οργανωμένες εκτροφές*	Συχνότητα Δειγματοληψίας	Συνολικά δειγμάτα
Περ. Ενότητα Κεντρικού Τομέα Αθηνών	3	1		9
Περ. Ενότητα Βόρειου Τομέα Αθηνών	20	5		60
Περ. Ενότητα Δυτικού Τομέα Αθηνών	2			6
Περ. Ενότητα Νήσων (νήσος Αίγινα)	5	1		15
Περ. Ενότητα Νήσων (νήσος Σαλαμίνα)	5	1		15
Περ. Ενότητα Δυτικής Αττικής	10	4	Κατά το διάστημα	30
Περ. Ενότητα Ανατολικής Αττικής	20	5	Κατά το διάστημα	60
Περιφερειακή Ενότητα Λήμνου (νήσος Λήμνος)	5	3	Κατά το διάστημα	15
Περιφερειακή Ενότητα Λέσβου (νήσος Λέσβος)	10	3	Κατά το διάστημα	30
Κυκλάδων (νήσος Άνδρος)	5	1	Κατά το διάστημα	15
Δωδεκανήσων (νήσος Ρόδος)	10	2	Κατά το διάστημα	30
Χανίων	20	3	Κατά το διάστημα	60
Ηρακλείου	20	6	Κατά το διάστημα	60
Ρεθύμνου	10	3	Κατά το διάστημα	30
Λασιθίου	20	6	Κατά το διάστημα	60

* Ιπποειδή (εκ των συνολικών μαρτύρων κάθε Περιφερειακής Ενότητας) που θα πρέπει να προέρχονται από οργανωμένες εκτροφές (με πάνω από 5 ίππους). Ο αριθμός είναι ενδεικτικός και σε περίπτωση που δεν υπάρχουν τέτοιες εκτροφές ο συνολικός αριθμός μαρτύρων συμπληρώνεται από ίππους που δεν ανήκουν σε οργανωμένες εκτροφές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: Οδηγίες συλλογής και αποστολής δειγμάτων αίματος ή άλλων δειγμάτων υποειδών στο πλαίσιο της επιτήρησης του ΠΔΝ.**1. Γενικές Αρχές**

Οι παρούσες οδηγίες αφορούν κάθε αιμοληψία από υποειδή, για οποιοδήποτε λόγο (π.χ. υποειδή-μάρτυρες, υποειδή με ύποπτα κλινικά συμπτώματα κ.λπ.), με σκοπό την εξέταση για ΠΔΝ. Πληροφορίες σχετικά με την αποστολή άλλου τύπου δειγμάτων, όπου αυτό μπορεί να χρειαστεί (π.χ. νεκρά υποειδή), παρέχονται από το αρμόδιο εργαστήριο (Τμήμα Μοριακής Διαγνωστικής, Αφρώδους Πυρετού, Ιολογικών, Ρικετσιακών και Εξωτικών Νοσημάτων της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών).

Αν και σχετικά σπάνιο στην πράξη, έχει αναφερθεί μετάδοση του ιού σε άνθρωπο από ιστούς μολυσμένων ζώων, λόγω ατυχήματος κατά τη διάρκεια νεκροψίας σε ζώα (πτηνά-υποειδή). Για το λόγο αυτό συνιστάται, κατά τη δειγματοληψία, να λαμβάνονται τα συνήθη μέτρα βιοασφάλειας (γάντια, μέρμινα για την αποφυγή ατυχημάτων π.χ. τρύπημα από βελόνα). Ειδικά στην περίπτωση νεκροψίας υποειδών, όταν αυτό απαιτείται, εκτός από γάντια καλό είναι να γίνεται και χρήση μάσκας-προστατευτικών γυαλιών και να δίδεται προσοχή στην αποφυγή ατυχημάτων (π.χ. αυτοτραυματισμοί από αιχμηρά εργαλεία). Για πρακτικούς λόγους, πριν την διεξαγωγή νεκροψίας θα πρέπει πάντα να προηγείται επικοινωνία με το αρμόδιο εργαστήριο (Τμήμα Μοριακής Διαγνωστικής, Αφρώδους Πυρετού, Ιολογικών, Ρικετσιακών και Εξωτικών Νοσημάτων της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών).

Για κάθε υποειδές, το οποίο δειγματίζεται για εξέταση για τον ιό του Πυρετού του Δυτικού Νείλου, θα πρέπει απαραίτητα να υπάρχει έγγραφο αναγνώρισης. Αυτό μπορεί να είναι διαβατήριο ή ΑΔΑΜΙ, σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση 228868/12.02.2002 «Εφαρμογή Προγράμματος Επιζωοτιολογικής Επιτήρησης των σπουδαιότερων νοσημάτων των Ιπποειδών». Σε περίπτωση που ένα ζώο δεν έχει ούτε διαβατήριο ούτε ΑΔΑΜΙ, θα πρέπει να φέρει αναγνωριστικό στοιχείο το οποίο να αντιστοιχεί μονοσήμαντα σε συγκεκριμένο κάτοχο/ιδιοκτήτη. Οι λεπτομέρειες που αφορούν στη διαδικασία που διασφαλίζει την αντιστοίχιση του κάθε υποειδούς με τον κάτοχο/ιδιοκτήτη του καθορίζονται με εγκύκλιες οδηγίες που εκδίδονται με ευθύνη της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής.

2. Οδηγίες δειγματοληψίας, συσκευασίας και αποστολής των δειγμάτων.

α) Όλα τα δείγματα πρέπει να λαμβάνονται υπό συνθήκες ασηψίας, να μπαίνουν σε αποστειρωμένα φιαλίδια που κλείνουν ερμητικά και να συσκευάζονται σε συσκευασίες που δεν επιτρέπουν διαρροές.

Πάνω σε κάθε φιαλίδιο πρέπει να αναγράφονται:

- αα) ο αριθμός ΑΔΑΜΙ ή Διαβατηρίου ή άλλου εγγράφου αναγνώρισης του υποειδούς από το οποίο λήφθηκε το δείγμα
- αβ) το όνομα του ζώου (εάν έχει)
- αγ) η ημερομηνία δειγματοληψίας

Όλα τα δείγματα, πρέπει να συνοδεύονται από δελτίο αποστολής πλήρως συμπληρωμένο, σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα του Παραρτήματος Δ' (Υπόδειγμα 1).

β) Από κάθε δειγματιζόμενο ίππο λαμβάνονται κάθε φορά 2 δείγματα:

Ένα δείγμα αίματος χωρίς αντιπηκτικό (για διεξαγωγή ορολογικών εξετάσεων), στο φιαλίδιο του οποίου, δίπλα στον αριθμό ΑΔΑΜΙ ή διαβατηρίου του ίππου από τον οποίο λήφθηκε το δείγμα και το όνομα του ζώου (εάν έχει), θα αναγράφεται σε παρένθεση η ένδειξη (ΟΡΟΛ).

Ένα δείγμα αίματος με αντιπηκτικό EDTA (για ανίχνευση του ιού), στο φιαλίδιο του οποίου, δίπλα στον Αριθμό ΑΔΑΜΙ ή διαβατηρίου του ίππου από τον οποίο λήφθηκε το δείγμα και το όνομα του ζώου (εάν έχει), θα αναγράφεται σε παρένθεση η ένδειξη (ΙΟΛ).

γ) Η ποσότητα κάθε αιμοδείγματος θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 10 ml.

δ) Τα προς εξέταση αιμοδείγματα, αμέσως μετά την αιμοληψία, θα πρέπει να συντηρούνται στην ψύξη (+4° C). Συντήρηση των δειγμάτων με τον τρόπο αυτό μπορεί να γίνει το πολύ μέχρι 2 ημέρες. Πέραν των 2 ημερών, απαιτείται η άμεση αποστολή των αιμοδειγμάτων στο εργαστήριο για εξέταση.

ε) Η αποστολή των αιμοδειγμάτων προς το εργαστήριο πρέπει να γίνεται υπό ψύξη (με παγοκύστες μέσα στη συσκευασία).

στ) Όλα τα δείγματα αποστέλλονται στο Τμήμα Μοριακής Διαγνωστικής, Αφθώδους Πυρετού, Ιολογικών, Ρικετσιακών και Εξωτικών Νοσημάτων της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών (κατόπιν συνεννόησης με το εργαστήριο για την ασφαλή παραλαβή τους).

Διεύθυνση: Νεαπόλεως 25, Αγ. Παρασκευή, Τ.Κ. 153 41, Τηλέφωνο/Fax: 210 6011499

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ': Επιτήρηση του Πυρετού του Δυτικού Νείλου στα πτηνά

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°: Παθητική Επιτήρηση

Η παθητική επιτήρηση του ΠΔΝ διενεργείται μέσω της αποστολής, από τα Τμήματα Κτηνιατρικής των οικείων Περιφερειακών Ενοτήτων, στο Τμήμα Παθολογίας Πτηνών, Μελισσών και Υδροβίων Οργανισμών της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Θεσσαλονίκης, νεκρών άγριων πτηνών που ανευρίσκονται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή άλλων πτηνών ευαίσθητων στον ΠΔΝ τα οποία ανευρίσκονται νεκρά και για τα οποία υπάρχει υποψία λοίμωξης από τον ΠΔΝ (αυξημένη νοσηρότητα, θνησιμότητα, επιδημιολογική σύνδεση με ανθρώπινα κρούσματα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2°: Ενεργητική Επιτήρηση

Γενικές Αρχές – Περιγραφή

Ο έλεγχος των αγρίων πτηνών αφορά τις περιοχές τουλάχιστον οκτώ (-8-) Περιφερειακών Ενοτήτων οι οποίες καθορίζονται στον Πίνακα 1.

Τα δείγματα συλλέγονται από άγρια πτηνά, ανά νομό και περιοχή, όπως προσδιορίζονται κατά είδος στον ίδιο Πίνακα.

Τα δείγματα συλλέγονται από 0,5-1 κ.εκ. αίματος/πτηνό, καθώς και από ολοκληρωμένα πτηνά για εξέταση με rRT-PCR.

Οι περιέκτες σημαίνονται κατάλληλα, ώστε να ταυτοποιείται εύκολα το πτηνό από το οποίο ελήφθη το δείγμα.

Συνοψάται τα δείγματα να λαμβάνονται σε συνεργασία με τον υπεύθυνο κτηνίατρο κάθε Τμήματος Κτηνιατρικής.

Μετά τη λήψη τους, τα δείγματα αποστέλλονται προς το Τμήμα Παθολογίας Πτηνών, Μελισσών και Υδρόβιων Οργανισμών της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Θεσσαλονίκης, συνοδευόμενα από το διαβιβαστικό έγγραφο του Παραρτήματος Δ Υπόδειγμα 2.

Οι περιοχές του παρακάτω Πίνακα, καθώς και οι αριθμοί και τα είδη των δειγματοζώμενων πτηνών σε κάθε μία από αυτές, μπορούν να τροποποιούνται με εγκυκλίους της Δ/νσης Υγείας των Ζώων της Γενικής Δ/νσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, αναλόγως της επιδημιολογικής εξέλιξης της νόσου ή άλλων σχετικών επιστημονικών ή επιδημιολογικών δεδομένων.

Πίνακας 1: Περιοχές των 8 Π.Ε. στις οποίες γίνεται δειγματοληψία αγρίων πτηνών στα πλαίσια της Ενεργητικής Επιτήρησης

Περιοχή	Τμήμα Κτηνιατρικής Π.Ε.	ΕΙΔΟΣ ΑΓΡΙΩΝ ΠΤΗΝΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ					ΣΥΝΟΛΟ
		<i>Pica pica</i>	<i>Cornus cornix</i>	<i>Sturnus vulgaris</i>	<i>Turdus merula</i>	Άλλα	
Λίμνη Κερκίνη	Σερρών	5	5	5	5	5	25
Δέλτα Αξιού Λουδία	Θεσσαλονίκης	5	5	5	5	5	25
Βασιλικά	Θεσσαλονίκης	10	10		5		25
Λίμνη Βόλβη	Θεσσαλονίκης	5	5			8	18
Ποταμός Πηνειός	Λάρισας	2	2			6	10
Λίμνη Πλαστήρα	Καρδίτσας	2	2			6	10
Λίμνη Άγρα	Πέλλας	3	3	5	2	8	21
Λίμνη Δοιράνη	Κιλκίς	3	3			8	14
Ποταμός Αξιός	Κιλκίς	3	3				6
Αγαθούπολη	Περίας	3	3	5	3	10	24
Δέλτα Αλιάκμονα	Ημαθίας	3	3				6
Περισσική περιοχή	Θεσσαλονίκης	8	8				16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3°: Γενικές αρχές δειγματοληψίας και εξέτασης δειγμάτων

1.Εργαστηριακός έλεγχος

Τα δείγματα εξετάζονται σύμφωνα με τις διαδικασίες που αναφέρονται στο ΟΙΕ Terrestrial Manual, West Nile Fever, B. Diagnostic Techniques.

Τα αποτελέσματα των εξετάσεων γνωστοποιούνται στην οικεία Δ/ση Κτην/κής και στη Δ/ση Υγείας των Ζώων με έγγραφο του Τμήματος Παθολογίας Πτηνών, Μελισσών και Υδρόβιων Οργανισμών της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Θεσσαλονίκης, στο οποίο θα επισυνάπτεται φωτοαντίγραφο του Δελτίου Αποστολής Δειγμάτων Πτηνών του Παραρτήματος Δ Υπόδειγμα 2.

2. Συσκευασία, αποστολή και εξέταση δειγμάτων

Όλα τα δείγματα πρέπει να ταυτοποιούνται με την αναγραφή της ημερομηνίας δειγματοληψίας, του είδους που δειγματοτίστηκε, του τύπου του δείγματος και των στοιχείων της περιοχής συλλογής. Πρέπει, ακόμα, με ευθύνη των αρμοδίων κτηνιατρικών υπηρεσιών να συσκευάζονται με κατάλληλο τρόπο, να αποθηκεύονται και να μεταφέρονται στο Τμήμα Παθολογίας Πτηνών, Μελισσών και Υδρόβιων Οργανισμών της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Θεσσαλονίκης (Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για τη Γρίπη των Πτηνών) σε θερμοκρασία 1° -4° C, εντός 48 ωρών. Εάν η μεταφορά τους δεν είναι δυνατή εντός 48 ωρών, πρέπει να αποθηκεύονται και να μεταφέρονται μέσα σε ξηρό πάγο σε θερμοκρασία -70° C. Τα δείγματα αποστέλλονται συνοδευόμενα από το Δελτίο Αποστολής Δειγμάτων-Πτηνών του Παραρτήματος Δ Υπόδειγμα 2.

Αν και σχετικά σπάνιο στην πράξη, έχει αναφερθεί η μετάδοση του ιού σε άνθρωπο από ιτούς μολυσμένων ζώων, λόγω ατυχήματος κατά τη διάρκεια νεκροψίας σε ζώα (πτηνά-ιπποειδή). Για το λόγο αυτό συνιστάται, κατά τη συλλογή πτηνών και τη δειγματοληψία από αυτά, να λαμβάνονται τα συνήθη μέτρα βιοασφάλειας (γάντια, αποφυγή ατυχημάτων π.χ. τρύπημα από βελόνα). Ειδικά στην περίπτωση νεκροψίας πτηνών, όταν αυτό απαιτείται, εκτός από γάντια καλό θα ήταν να γίνεται και χρήση μάσκας-προστατευτικών γυαλιών και να δίδεται προσοχή στην αποφυγή ατυχημάτων (π.χ. αυτοτραυματισμοί). Για πρακτικούς λόγους πριν τη διεξαγωγή νεκροψίας θα πρέπει πάντα να προηγείται επικοινωνία με το αρμόδιο εργαστήριο (Τμήμα Παθολογίας Πτηνών, Μελισσών και Υδρόβιων Οργανισμών της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Θεσσαλονίκης).

Όλα τα δείγματα αποστέλλονται στο Τμήμα Παθολογίας Πτηνών, Μελισσών και Υδρόβιων Οργανισμών της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Θεσσαλονίκης (Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για τη Γρίπη των Πτηνών)
Διεύθυνση: 26ης Οκτωβρίου 80, Θεσσαλονίκη, Τ.Κ. 546 27
Τηλέφωνο: 2310 566051-066, Fax:2310 552023

3. Γνωστοποίηση αποτελεσμάτων

1. Το Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για τη Γρίπη των Πτηνών τηρεί αρχείο, εγγράφως ή σε ηλεκτρονική μορφή, ο τύπος του οποίου περιγράφεται στο Υπόδειγμα 5 του Παραρτήματος Δ, στο οποίο καταγράφονται τα εργαστηριακά αποτελέσματα για τον ιό του ΠΔΝ στα πτηνά. Το εν λόγω αρχείο αποστέλλεται στο Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων της Δ/σης Υγείας των Ζώων (ΚΑΑ) του ΥΠΑΑΤ σε τακτά (ανά μήνα) χρονικά διαστήματα. Σε περίπτωση επίζωστιας το εν λόγω αρχείο αποστέλλεται άμεσα.
2. Μετά το πέρας εφαρμογής κάθε φάσης του Προγράμματος, το Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για τη Γρίπη των Πτηνών προβαίνει στη σύνταξη τελικής έκθεσης των εργαστηριακών εξετάσεων, σχετικά με τη διεξαγωγή του Προγράμματος σε όλη τη χώρα, σύμφωνα με Υπόδειγμα 5 του Παραρτήματος Δ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ': Υποδείγματα εγγράφων

Παρατίθενται τα παρακάτω υποδείγματα:

<u>Υπόδειγμα 1</u>	:	Δελτίο Αποστολής δειγμάτων αίματος ιπποειδών για εξέταση για τον ιό του Δυτικού Νείλου
<u>Υπόδειγμα 2</u>	:	Δελτίο Αποστολής δειγμάτων από πτηνά για εξέταση για τον ιό του Δυτικού Νείλου
<u>Υπόδειγμα 3</u>	:	Αναφορά εστίας Πυρετού του Δυτικού Νείλου
<u>Υπόδειγμα 4</u>	:	Έκθεση Ενεργητικής Κλινικής Επιτήρησης σε υποειδίη γύρω από επιβεβαιωμένα κρούσματα Πυρετού του Δυτικού Νείλου σε ζώα ή ανθρώπους
<u>Υπόδειγμα 5</u>	:	Έκθεση Τμήματος Παθολογίας Πτηνών, Μελισσών και Υδρόβιων Οργανισμών-της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Θεσσαλονίκης, σχετικά με τα αποτελέσματα των εργαστηριακών εξετάσεων για τον ιό του Δυτικού Νείλου

Υπόδειγμα 2: Δελτίο Αποστολής δειγμάτων από άγρια ή άλλα πτηνά ευαίσθητα στον ιό του ΠΔΝ για εξέταση για τον ιό του Δυτικού Νείλου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΤΜΗΜΑ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
.....

Πόλη – Ημ/νία
Αριθ. Πρ.

ΠΡΟΣ: Τμήμα Παθολογίας Πτηνών, Μελισσών
και Υδρόβιων Οργανισμών της Δ/σης Κτην. Κέντρου Θεσ/νίκης

Πληρ.:
Τηλ.:
E-mail:

ΚΟΙΝ.: Υπουργείο Αγροτ. Ανάπτ. & Τροφίμων
Δ/ση Υγείας Ζώων – Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων
Βερανζέρου 46, Αθήνα, 104 38

ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΗΣ (όπου υπάχτει)	ΤΥΠΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΨΗΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	ΕΙΔΟΣ ΠΤΗΝΟΥ (Να αναγράφεται και η επιστημονική ονομασία ή ο κωδικός EURING από την ιστοσελίδα http://www.euring.org)	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ				(*) ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΤΗΝΩΝ
					Περιοχή (Βιότοπος, εκτροφή κλπ.)	Πόλη / Δ.Δ. / Χωριό ή Οικισμός	Γεωγραφικό μήκος	Γεωγραφικό πλάτος	
Α/Α Πτηνού		1. Αίμα 2. Ολόκληρο πτηνό							1. Ζωντανά 2. Θηρευθέντα 3. Ανευρεθέντα νεκρά

Ο/Η ΚΤΗΝΙΑΤΡΟΣ

Υπόδειγμα 3: Αναφορά εστίας Πυρετού του Δυτικού Νείλου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

.....
ΤΜΗΜΑ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
.....

..... / /
Αρ. Πρωτ.:

Ταχ. Δ/ση : Υπουργείο Αγροτικής
Ταχ. Κώδικας : Ανάπτυξης και Τροφίμων
Πληροφορίες : Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής
Τηλέφωνο : Δ/ση Υγείας των Ζώων
E-mail : Τμήμα Λοιμωδών &
Παρασιτικών Νοσημάτων
Βερανζέρου 46, Αθήνα, 104 38

ΘΕΜΑ: Αναφορά εστίας Πυρετού του Δυτικού Νείλου

Σας γνωρίζουμε ότι στην περιοχή της ζώνης ευθύνης μας διαπιστώθηκε εστία ΠΔΝ για την οποία σας παρέχονται οι παρακάτω πληροφορίες:

Στοιχεία ιδιοκτήτη της εκτροφής

Όνομα Επώνυμο Όνομα Πατρός
Διεύθυνση Ταχ. Κώδικας
Δήμος Δημοτικό Διαμέρισμα Κοινότητα
Τηλ. Fax E-mail

Ενοπισημός μολυσμένης εκτροφής:

Περιφερειακή Ενότητα Δήμος
Χωριό:..... Τοποθεσία:.....

Γεωγραφικές συντεταγμένες (σε δεκαδικές μοίρες):

Γεωγραφικό μήκος Γεωγραφικό πλάτος
 Ημερομηνία αρχικής υποψίας του νοσήματος:
 Ημερομηνία επιβεβαίωσης του νοσήματος:
 Το νόσημα επιβεβαιώθηκε με (αρ. πρωτ εργαστηριακής εξέτασης).....

Συνολικός αριθμός ζώων μολυσμένης εκτροφής κατά είδος.

Είδος ζώων	Αριθμός ζώων	Παρατηρήσεις

Αριθμός ζώων στα οποία επιβεβαιώθηκε το νόσημα

Είδος ζώων	Αριθμός ζώων που νόσησαν	Αριθμός ζώων που πέθαναν

Γειτονικές Εκτροφές ιπποειδών (ακτίνα 20 χιλιομέτρων)

α/α	Δ/νση	Είδος ζώων	Αριθμός ζώων	Απόσταση από μολυσμένη εκτροφή

Περιγραφή Κλινικών Συμπτωμάτων
(και ηλικία των ζώων όπου επιβεβαιώθηκε το νόσημα)

Γίνεται θεραπεία των νοσούντων ζώων
(ΝΑΙ-ΟΧΙ, προσδιορίστε)

Η εστία ανιχνεύθηκε στο πλαίσιο: Παθητικής επιτήρησης
Ενεργητικής κλινικής επιτήρησης
Ενεργητικής ορολογικής επιτήρησης
(σημειώστε με Χ στην αντίστοιχη θέση)

Συμπληρωματικές πληροφορίες :
Μετακινήσεις των ζώων της εκτροφής κατά τις τελευταίες 21 ημέρες
(ΝΑΙ-ΟΧΙ, προσδιορίστε)

Υπάρχουν ζώα που έχουν γεννηθεί σε άλλη χώρα ή που ταξίδεψαν εκτός Ελλάδος στο παρελθόν
(ΝΑΙ-ΟΧΙ, προσδιορίστε)

Παρατηρήθηκε θνησιμότητα σε άγρια πτηνά γύρω από τη μολυσμένη εκτροφή ή στην ευρύτερη περιοχή
(ΝΑΙ-ΟΧΙ, προσδιορίστε)

Έχουν διαπιστωθεί κρούσματα της νόσου σε ανθρώπους στην περιοχή
(ΝΑΙ-ΟΧΙ, προσδιορίστε)

Ο/Η Κτηνίατρος

Υπόδειγμα 4: Έκθεση Ενεργητικής Κλινικής Επιτήρησης σε ιπποειδή γύρω από επιβεβαιωμένα κρούσματα ΠΔΝ σε ζώα ή ανθρώπους

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

.....
ΤΜΗΜΑ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
.....

...../...../

Αρ. Πρωτ.:

Ταχ. Δ/ση :
Ταχ. Κώδικας :
Πληροφορίες :
Τηλέφωνο :
E-mail :

ΠΡΟΣ: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Γενική Κτηνιατρικής
Δ/ση Υγείας των Ζώων
Τμήμα Λοιμωδών &
Παρασιτικών Νοσημάτων
Βερανζέρου 46, 104 38, Αθήνα

Περιοχή που αφορά η επιδημιολογική έρευνα:

(π.χ. Δήμοι, Κοινότητες-Δημοτικά Διαμερίσματα, γύρω από Επιβεβαιωμένα κρούσματα ή ομάδες κρουσμάτων Πυρετού Δυτικού Νεύλου ή στα σύνορα γειτονικών Περιφερειακών Ενοτήτων με κρούσματα της νόσου)

Δηλωθείσες εστίες Πυρετού Δυτικού Νεύλου σε ιπποειδή/πτηνά:

Αριθμός πρωτοκόλλου δήλωσης εστίας	Δήμος / Δημοτικό Διαμέρισμα / Κοινότητα	Γεωγραφικές συντεταγμένες (σε δεκαδικές μοίρες)		Ημ/νία υποψίας	Ημ/νία επιβεβαίωσης
		Μήκος	Πλάτος		

Αποτελέσματα κλινικής επιτήρησης σε εκτροφές ιπποειδών:
(εκτροφές σε ακτίνα 20 χλμ από κρούσμα ή ομάδα κρουσμάτων σε ανθρώπους ή ζώα ή σε ζώνη 20 χλμ από τα σύνορα όμορης ΠΕ που είχε κρούσματα σε ανθρώπους ή ζώα)

α/α	ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ	Δ/ΝΣΗ ΕΚΤΡΟΦΗΣ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΗΜ/ΝΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ	ΠΑΡΟΝΤΑ ΙΠΠΟΕΙΔΗ				ΝΕΥΡΙΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ (ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ Ή ΤΟΥΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥΣ 3 ΜΗΝΕΣ, ΠΕΡΙΓΡΑΨΤΕ)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
					ΑΘΛΗΣΗΣ ΑΙΩΝΩΝ	ΙΠΠΟΙ	ΟΝΟΙ	ΗΜΙΟΝΟΙ ΓΙΝΝΟΙ		
1										
2										
3										
4										

Σελ ... από ...

Υπόδειγμα 5: Έκθεση Τμήματος Παθολογίας Πτηνών-Μελισσών και Υδροβίων Οργανισμών της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Θεσσαλονίκης, σχετικά με τα αποτελέσματα των εργαστηριακών εξετάσεων για τον Πυρετό Δυτικού Νείλου σε πτηνά.

ΜΗΝΑΣ/ΕΤΟΣ (Συμπληρώστε ανάλογα)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΚΕΝΤΡΟ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τμήμα Παθολογίας Πτηνών (ΕΕΑ Γρίπης των Πτηνών)

Πληρ.:

Τηλ.:

E-mail:

Θεσσαλονίκη.....
Αριθ. Πρωτ.....

ΠΡΟΣ.: Υπουργείο Αγροτ. Ανάπτ. & Τροφίμων
Δ/ση Υγείας Ζώων -Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων
Βερανζέρου 46, 104 38, Αθήνα

ΑΥΞΗΝ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΤΗΝΟΥ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΗΣ (όπου υπάρχει)	ΤΥΠΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΨΗΣ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	ΑΠΟ ΤΗΝ Π.Ε.	ΕΙΔΟΣ ΠΤΗΝΟΥ (Να αναγράφεται και η επιστημονική ονομασία ή ο κωδικός EURING από την ιστοσελίδα http://www.euring.org)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΜΗΚΟΣ - Υ	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΠΛΑΤΟΣ - Χ	ΠΟΛΗ / Δ.Δ./ΧΩΡΙΟ Η ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΒΙΟΤΟΠΟΣ κλπ.	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΤΗΝΩΝ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	ΣΤΕΛΕΧΟΣ	
1							ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ				(1) ΖΩΝΤΑΝΑ	PCR (1) ΘΕΤΙΚΟ (2) ΑΡΝΗΤΙΚΟ	ΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ (1) ΘΕΤΙΚΟ (2) ΑΡΝΗΤΙΚΟ	
2											(2) ΘΗΡΕΥΘΕΝΤΑ	(3) ΔΕΝ ΔΙΕΝΕΡΓΗΘΗΚΕ		
3											(3) ΑΝΕΥΡΕΘΕΝΤΑ ΝΕΚΡΑ	(3) ΔΕΝ ΔΙΕΝΕΡΓΗΘΗΚΕ		
4														

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ Του Τμ. Παθ. Πτηνών της ΔΚΚΘ

Η απόφαση ισχύει από 1.1.2022.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 14 Μαρτίου 2022

Ο Υφυπουργός

ΣΥΜΕΩΝ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

